

פרשת ואתה תצוה

פרק כז

בבתיים¹ שעשה בראש הפרשה. ראה כל גויה לנכבד בנוה. ר"ל כי כל הצורות הגופיות נכללות במ"ח צורות אשר בגלגל המזלות, אשר הוא הגשם הנכבד לרוב הכוכבים שבו.

(כא) ונכון להיות <טעם>² 'יערוך' על היות הנרות כחצי עגול. החכם דקדק בכל המקרא ולא מצא עריכה, רק בדברים שהם סדורים מערכה מול מערכה, כלחם הפנים שהם שתיים מערכות, שש³ במערכת, <וכן>⁴ וערכו עצים (וי' א, ז),⁵ ותערך ישראל ופולשתים (שמ"א יז, כא),⁶ וכן כלם. ואמר, כי יתכן גם כן⁷ מלת 'יערך', <כי>⁸ היא היתה כחצי עגול, <ושלשה>⁹ נרותיה סדורים כנגד השלשה האחרים.

פרק כח

(ו) והנה אין מועילות בו <אותיות>¹⁰ שמות¹¹ השבטים. זה¹² כנגד מה¹³ <שארז"ל>¹⁴ ששמות השבטים, גם 'שבטי ישורון' ושמות האבות כתובים על אבני החשן.¹⁵ וחשב האפוד הוא המישור. ר"ל עגולת משוה היום, שהיא באמצע הגלגל. וששה משמותם על הכתף האחד כנגד ששה מזלות שהם בצד דרומי לה, וכן בכתף השנית כנגד

¹ בכ"י ד: בחרוזים.

² כך בכ"י גד; בכ"י א: א"ע; בכ"י ב: שאם.

³ כ"י ג מוסיף: חלות לכל.

⁴ כך בכ"י ג; בכ"י אבד ליתא.

⁵ ראה יומא כד ע"ב.

⁶ המשך הפסוק: מערכה לקראת מערכה.

⁷ כ"י א מוסיף: כי.

⁸ כך בכ"י בגד; בכ"י א ליתא.

⁹ כך בכ"י ד; בכ"י אבג: ושעשה.

¹⁰ כך בכ"י גד; בכ"י אב ליתא.

¹¹ בכ"י ד ליתא.

¹² כ"י ד מוסיף: אמר.

¹³ בכ"י ב ליתא; בכ"י ד: הדרש.

¹⁴ כך בכ"י בגד; בכ"י א: שאמר.

¹⁵ ראה יומא עג ע"ב.

<הששה>¹⁶ הצפוניים. ובעבור הנטייה. ר"ל נטיית עגולת המזלות מעגולת משוה היום. והנה אבני השהם שוות. ר"ל שהם כנגד חלוקת הגלגל ל"ב חלקים שוים. ואין ככה אבני החשן. נראה שכונת החכם, שאבני החשן כנגד צורת המזלות, שהם בלתי שוות ובלתי מכוונות כנגד חלקי הגלגל שוים. ומלת אורים, מגזרת: חמותי ראיתי אור (יש' מד, טז). נראה <שכוונתו>¹⁷ שמלת אורים,¹⁸ ר"ל כוכבים שהם מולידי חום בתנועתם או שהם בעלות אורה. ותומים. שהם תמימים. נראה שר"ל שהיו עגולות שלמות כמו עגולת כלי <האצטרולב>.¹⁹ והאורים לא התומים זהב וכסף <היו>.²⁰ לפי שיראו עליהם צורות הכוכבים. שאם היו ממראה אחר, לא היו ניכרים עליהן. והמספר ידוע בראיות ברורות²¹ מהעליון והשפל. נראה שר"ל שמספר האבנים, שהם <י"ב, כנגד>²² י"ב מזלות, ידוע בראיות ברורות שמספרם כן מהגלגל העליון שהוא נחלק ל"ב חלקים, וכן הגלגל השני השפל ממנו שבו הכוכבים.

פרק כט

(ב) <והזכיר: בשמן. ר"ל>²³ כי הוא ידוע במשפט <שהוא>²⁴ שמן זית.

(כב) ושוק. הצד הימין. ר"ל כי 'שוק' לשון נקבה, כמו יד ורגל. לכן 'ימין' תאר אל 'צד'.

<יד> והקטיר האמורים. ר"ל הכתובים בפסוק הזה: ולקחת את כל החלב וכו' (שמ' כט, יג). ועוד אכתוב באורם בפ' ויקרא בע"ה.²⁵

¹⁶ כך בכ"י בד; בכ"י אג ליתא.

¹⁷ כך בכ"י ג; בכ"י א: שר"ל; בכ"י ד ליתא.

¹⁸ בכ"י ב 'נראה [...] אורים' ליתא.

¹⁹ כך בכ"י בגד; בכ"י א: האצטרולב.

²⁰ כך בכ"י בגד; בכ"י א: היו זהב וכסף.

²¹ בכ"י ד: גמורות.

²² כך בכ"י ד; בכ"י אבג ליתא.

²³ כך בכ"י ג; בכ"י אבד ליתא.

²⁴ כך בכ"י ג; בכ"י אבד: ר"ל.

²⁵ כך בכ"י ג; בכ"י אבד ליתא. ראה אות נפש, פירוש ו' א, א.

(כה) **נִיחֹחַ**. **כפול החי"ת**. **והמבין סוד נשמת האדם יבין זה**. הוא אומר²⁶, כאשר יכפל עי"ן הפעל <והלמ"ד>²⁷, כמו 'ירקרק', בא לחסרון, וכן כונתו במלת 'ניחוח', שרשו: ניח. כי היו"ד²⁸ <כפולה>²⁹, שתנועת חול"ם החי"ת במקום 'יו"ד השרש',³⁰ וא"ו ויו"ד שוות בשרש, והחי"ת גם כן כפולה. ור"ל כי כאשר הריח ישקיט הזעף, כמו שאמר בפסוק: וירח יי את ריח הניחוח (בר' ח, כא). וזהו אמרו **והמבין סוד נשמת האדם**, כי ידוע הוא כי הדברים בעלי ריח³¹ ערב ישקיטו האף כאשר יערב למוח, שהוא אחד מכלי הנפש, ואם לא יעבירהו מכל וכל, כן הקרבן מאריך האף עד שיעשה תשובה שלמה, כמו שפירש הוא בפסוק: ונסלח לו.³²

(מב) **כמו ארבעה עשר אלף הין**. ר"ל בין יין ושמן, כי לל"ח שנה עולה ככה בקרוב.

(מג) <הארון>³³ **והשלשה כלים**. ר"ל הארון והכפרת והכרובים.

²⁶ כ"י בד מוסיפים: כי.

²⁷ כך בכ"י ד; בכ"י אג ליתא; בכ"י ב: ור"ל.

²⁸ בכ"י ג: הוא"ו.

²⁹ כך בכ"י בד; בכ"י אג ליתא.

³⁰ כך בכ"י ג; בכ"י אבד ליתא.

³¹ כ"י א מוסיף: טוב.

³² ראה א"ע, פירוש במ' יד, יט.

³³ כך בכ"י בגד; בכ"י א ליתא.